

Holtålen kommune

Innbyggere: 2046. Areal 1210 km².

Høyeste punkt: Forollhogna, 1332 m.

Kommunenavn: Brukt fra middelalderen om herredet Haltdalen, første ledd er muligens elvenavnet Holta, annet ledd norrønt áll, 'stripe, smal renn, trang dal.

Kommunevåpen: Hvit rype på rød bunn gjenspeiler rypejakten i kommunen.

NAF: 08 505

Legevakt: **116117**

Info: www.holtalen.kommune.no, 72 41 76 00

Mat og overnatting: www.naf.no/reise

Adm. senter: **Ålen.** Blandet næringsliv, med hovedvekt på jordbruk og service. Noe industri. I sentrum finner du variert handelstilbud.

Attraksjoner i sentrum

Mellom **Coop Ålen** og **ÅlenTorget** finnes en stein med HM Kong Harald V sin signatur til minne om besøket den 30. april 2012. **Hovet** i Ålen er kommunens «storstue» med kultursal, klatrerom og flerbrukshall. **Ålen Bygdemuseum**, Eggen gård, med bl.a. en hovedbygning fra tidlig 1700-tall. Her finner du også Langlandstuggu og info om bonden, foregangsmannen, oppfinneren og multikunstneren, Børre Hansen Langland. **Ålen kirke** fra 1881 med del av stavkirke fra 1300. Ved **Kirkhusmoen** kunstgrasbane, finner du minnestein over skolemannen og politikeren Anders Kirkhusmo.

Viktigste kulturminne

Eidet smeltehytte, ligger like ved Gaula, ca. 4 km. vest for Ålen sentrum, godt synlig fra FV30. Eidet smeltehytte, 1834–1887, var en videreføring av Dragås smeltehytte ved Eafossen. Eidet smeltehytte sto for en vesentlig del av produksjonen innen Røros Kobberverks circumferens. Smeltehytta ble nedlagt på grunn av rasjonalisering og ny teknologi. Restene av de store smelteovnene ved Eidet smeltehytte regnes som de best bevarte i sitt slag i Nord-Europa. I dag er ruinen sikret mot nedrasing.

Friluftsliv

Alpint: Ålen skisenter, terrengpark, 5 nedfarter, 336 m høydeforskjell, 10 km nedfart, barneskitrekk, varmestue med alle rettigheter. Overnattingsmuligheter med utleie av 5 leiligheter i ulike størrelser, til sammen 25 sengeplasser. Holtålen turforening tilrettelegger for godt preparerte og merkede skiløyper om vinteren. Svært gode muligheter for friluftsliv både sommer som vinter – veldig «snille fjell». Jakt og fiskemuligheter.

Festivaler

Bygdaliv i Haltdalen og Ålendåggån i Ålen. Arrangeres medio juni.

Viktigste veier i kommunen

FV30 Røros k. (s. 358) - Midtre Gauldal k. (s. 351)

Granlundvollen, jernvinneanlegg, et av de eldste som er registrert i Norge. En rekke jernfremstillingsovner. I perioden 75–250 e.Kr. var 3–4 ovner i drift samtidig. Skorsteinslignende oppmuringer, kanskje 1,5 m høye, med en indre diameter på ca. 80 cm. Kan ha produsert mer enn 25 tonn jern. I dag tydelig slagprop. Fredet. Novola Hyttegrend. Høystandard og utleiehytter.

Unsholtan. Avkj. FV572 til Riastvegen – veien over til Stugudal (35 km). Bomvei. Stengt vinterstid, se egen omtale. 1 km fra avkj. rester etter Engan skanse fra Gyldenløvefeiden 1678–89. Videre til Reitan jernbanestasjon med sideveier til Killingdal gruver og tidligere Killingdal Fjellhotell. Gruva ligger 900 moh. Gruvegangene gikk ned til 554 muh., N-Europas dypeste. Nå fylt av vann, men området er interessant. Produksjon av sink- og kobberholdig svovelkis, nedlagt 1986.

Ålen, se adm. senter.

Mosletta, Finner du Midt Norsk jakt og skytesimulator.

Hessdalskrysset, avkj. FV576 til Hessdalen og seterområdene ved Øyungen, Hessjøen, Meiåan og Båttjønndalen. Betydelige malmbeforekomster påvist i Hersjøfjellet sør for Hessjøen. Hessdalskjølen, med informasjonsplass bl.a om lysfenomenene i Hessdalen. I Hessdalen er det gjennom en årrekke observert, fotografert og filmet atmosfæriske lysfenomener som vekker stor internasjonal oppsikt. Høyt kvalifiserte forskere fra inn- og utland har hittil ikke lyktes i å forklare fenomenene. Visit Hessdalen tilbyr forskjellige aktivitetsopplegg, mens Bekken Gård tilbyr fjellridning. På Vårhuskjølen avdekket jernvinner, i alt fire ovner. Delvis tildekket. Trolig stor jernproduksjon fra år 400 e.kr. Bomveier fra Vårhus til Båttjønndalen/Øyungen(nord) og fra Fjellheim til Hessjøen/Øyungen (sør). **Hessdalen kirke** fra 1949. På Elgsjømoen (enden av Øyungsvgen), 30 km fra avkjørselen finner en Elgsjømoen seter. Servering av tradisjonell seterkost sommerstid.

Eidet. Her finner en ruiner av Eidet smeltehytte hvor Røros Kobberverk smeltet malm 1834–1887. Smeltehytte med tilhørende vannhjul og -renner restaurert.

Hyttfossen. Rasteplass med toalett og info. Kiosk og servering sommerstid. Vakker utsikt til fossen. Elven Gaula er lakseførende hit opp. Rester etter kobbermalm fra gammel smeltehytte. 100 m nedenfor rasteplassen Gamle Eidet bru, ofte kalt Stenbrua, ferdig 1853, én av to slike bruer i landet. En av de sterkeste karene fra distriktet gjennom tidene var med under byggingen, han løftet de store steinene på plass, og må ha vært ufattelig sterk.

Svølgjatunnelen, 730 m forbi **Svølgja**. Trangt gjel. Eggafossen, hvor laksen hopper om sommeren. Rester av Tamlaget smeltehytte. Cornelias hytte hos Johan Falkberget er identisk med denne. Anlagt 1661 og nedlagt 1692. I 1727 etterfulgt av Dragås hytte ved Eidet. Minnesmerke over jernbane-sabotasje 1944–45.

Haltdalen. Tettsted. Næringspark i sentrum. **Petran Museum** på Heksem med stue, fjøs, stabbur, gjenstander. H. kirke fra 1881 med lysekrone fra Røros kirke, 1705. H. gamle stavkirke flyttet til Trøndelag Folkemuseum i Trondheim, se ramme. Gammelgården, info og servering sommerstid, botanisk hage. Utstillinger: Operasjon Lapwing (sabotasjeaksjon mot Rørosbanen under krigen), Holtaalske skiløbercompani og Armfelt. Haltdalen nye stavkirke, bygd 2004. Avkj. FV591 til **Aunegrenda** med kapell fra 1952, eid av bygdefolket, og Nordpå fjellhotell. Merket fjellsti til Tydal, 6 t, den såkalte Armfelt-leden, etter den svenske generalen Carl Gustaf Armfelt som i 1718 gjorde retrett etter forsøk på å innta Trondheim i des. 1718. Leden er merket, utstilling på Gammelgården i Haltdalen, informasjonstavler ved Nordpå.

Saga Camping og Saxgaard Camping.

Gåregrenda. Bomvei til Nålsvollene. Gangvei herfra til toppen av Bringen.

Dragåsen. Så vidt plass til Gaula, FV30, Rørosbanen og syltynne laksefiskere – med fiskekort.

Ramme1:

Riastvegen. *Bomveien Reitan – Riasten – Tya bru ble bygd som anleggsvei for Nea Kraftverk i årene 1956–57, og følger i stor utstrekning gamle driftsveier gjennom området, bl.a. til Kjøli gruve, som lå hele 1050 moh. Rundt 1900 hadde gruvebyen ca. 300 innbyggere. Driften ble innstilt i 1930. Veien går gjennom spennende terreng med bjørkelier og snauffjell som gir gode forhold for jakt og fiske. Rester etter gamle sørsamiske boplasser. Seterdrift. NB! Dyr langs veien! Samene har sommerboliger og merkeanlegg for rein ved Tjønnavollåsen. Fiske og fine sandstrender ved Riasten. Fantastisk utsikt bl.a. mot Sylane. Fiskekort i butikker og overnattingssteder i Tydal og Ålen. Veien er godt egnet for campingvogn. Parkeringsplass for campingvogner ved Renolvsvollen, vest for Riasten. Administreres av Ålen fjellstyre.*

Ramme2:

Forollhogna nasjonalpark Den omfatter et areal på 1062 km², og ligger i kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Os, Tolga og Tynset, og har åtte tilhørende landskapsvernområder. Formålet med opprettelsen er å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde som huser en av landets fineste villreinstammer. I de mange landskapsvernområdene på til sammen 450 km² finnes særpregede og vakre seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift.

Ramme3:

Haltdalen stavkirke Denne kirken representerer selve urmodellen av kirkebygninger her til lands fra middelalderen. Treprøver av den originale kirken – som i dag står på Trøndelag Folkemuseum i Trondheim – viser at trevirket er hugd ca. 1170. Den er således en av de eldste trebygninger i Midt-Norge, og den

nordligste eksisterende stavkirken i landet. Haltdalen Historielag har bygd en nøyaktig kopi av kirken. Den står på kirkegården like ved riksveien, og ble høytidelig vigslet i 2004. Regjeringen valgte også å bygge en kopi av kirken som Norges gave til Island i anledning 1000-årsjubileet for kristningen av sagaøya i 2000.